

d'aquesta mena. Tot i això, hi trobem alguns lapsus de maquetació (pàg. 18, 31 i 32) i de reproducció fotogràfica; fets que, evidentment, no responen a una deixadesa dels autors. El fet del doble columnat no afecta la presentació. Potser hi faltaria un brevíssim apartat de documentació d'allò, poc, que s'ha publicat respecte als parcs de bombers (el llibre de Salvador Galzeran sobre el de Puigcerdà, de l'any 1978, i els diversos articles apareguts a les revistes *Alarma!* i «*Servir*»).

L'aspecte més interessant d'aquest llibre rau en el fet que dona l'oportunitat de poder conèixer «de prop» aquestes institucions. Llibre generós en dades però alhora sintètic, no traspua la feina que ha representat als dos autors. El recomanem a tots aquells que vulguin conèixer més de prop aquestes institucions, una faceta més de la història cerdana i capcinesa, o... saber com es fa, bé i amb poc espai, una bona monografia local.

I pel que fa a la col·lecció «Coneguem...», com que de temes, tant del passat com de l'actualitat, no en falten, encoratgem els seus responsables per a què vagin fent tot el camí que tenen per endavant. I amb l'encert dels temes i el rigor que fins ara hem conegut en els dos volums ja publicats.

**Teresa Vilaró i Reverter
Pere-Miquel Parés i Casanova**

El paisatge del Fluvià

Rafael ARANDA, Pep FORTIÀ,
Carme PIJEM, Ramon VILALTA
El Fluvià com a pretext
Diputació de Girona
126 pàg. Girona 1993

Dels volcans de la Garrotxa als aiguamolls de l'Empordà. Heus ací un recorregut enllaçat per la conca d'un riu, el Fluvià. Una unitat territorial on intervenen tots els elements d'un paisatge familiar, proper. La descripció, l'anàlisi, la interpretació i la traducció dels elements que configuren la conca del Fluvià dels anys vuitanta, des del punt de vista de l'arquitectura, amb la incorporació de les reflexions elaborades per diferents personalitats relacionades amb el paisatge, ens fructifica i dona lloc a l'obra que ressenyem.

La història d'*El Fluvià com a pretext* comença al final de l'any 1984, quan un grup de joves estudiants del «Taller d'arquitectura» de sisè curs de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès realitza un estudi paisatgístic i territorial de la conca del Fluvià. Aquell treball original, poc temps després, esdevé exposició. Atrapats per la interpretació feta sobre la conca del Fluvià, alguns dels

seus autors concreten les seves valoracions en quatre projectes finals de carrera a l'entorn del Fluvià.

Engrescat per la experiència, l'equip, ja professional, dels arquitectes Aranda, Pijem i Vilalta, juntament amb Fortià, converteixen aquesta obra en *El Fluvià com a pretext, estudi i intervenció en el paisatge*, un llibre molt digne que celebrem que hagi pogut sortir a la llum pública cosa que cal agrair a tots els que l'han feta possible.

Amb una representació gràfica neta i clara a partir dels mapes originals elaborats a escala 1:50.000, es descriuen els principals components del territori: el relleu, la hidrologia, la geologia i la vegetació que fonamenten l'agricultura, el poblament i les comunicacions que s'han instaurat en el territori.

Un cop introduïts a l'espai, els autors fan una anàlisi molt acurada de les unitats més significatives de la conca del Fluvià, fent ús de les eines pròpies de l'arquitectura.

Així descobrim els elements que han identificat el paisatge, els quals són patrimoni de la cultura popular i han marcat unes pautes en l'assentament humà en el territori. Des de la parcel·laria de la Vall d'en Bas fins als xiprers de la plana de l'Empordà, se'ns dibuixen la Zona Volcànica, la Vall de Bianya, la plana de Crespià, cadascuna d'elles representants en funció de la incidència que té cada element en la percepció del paisatge. En definitiva, l'home i el territori ens expliquen el paisatge.

D'aquests elements i àmbits que en resulten fructifiquen quatre propostes d'intervenció sobre el paisatge –trams i equipaments– que uneixen els dos extrems de la conca a través d'un itinerari. «No es tractava de la simple implantació d'un programa determinat sobre un lloc, sinó

que es tenia la voluntat d'intervenir a partir de la seducció produïda per les lectures paisatgístiques prèvies». Així és com es desenvolupen els projectes de:

- l'escola agrària comarcal de la Vall d'en Bas
- un itinerari al volcà Croscat, zona volcànica de la Garrotxa
- un nou tram de carretera prop del Fluvià
- accés i equipaments per als Aiguamolls de l'Empordà

Entrats en aquest punt, sorgeix la reflexió, nascuda del xoc entre el paisatge i la infraestructura, del deixar fer i l'intervenir.

I aquí és on l'obra s'enriqueix gràtiament. Les aportacions de diferents amants, estudiosos i personatges emblemàtics vinculats a l'entorn del paisatge ens garbella perspectives molt diverses que influeixen en el mateix àmbit del treball i ens obren noves visions que cal considerar a l'hora de projectar a fi d'intervenir sobre el paisatge. Descobrirem reflexions estètiques, proteccionistes, acadèmiques i culturals sobre un riu i un paisatge que encara sobreviu, malgrat les intervencions projectades sense consideració.

Jaume Vicens i Perpinyà

Guia de 24 municipis

ARNAU i GUEROLA, Maria.
Els pobles gironins, IV. El Gironès (I).
Girona, 1993.

A la biblioteca «Miquel Martí i Pol», de Sant Gregori, es va presentar el vol. IV de la sèrie *Els pobles gironins*, de la Maruja Arnaú i Guerola. Aquest volum tracta de la comarca del Gironès, però excloent-ne els municipis de Girona, Salt i Sarrià de Ter, que l'autora es proposa estudiar en un altre llibre, que serà el segon dedicat al *Gironès i el cinquè de la col·lecció*.

És bo fer ressaltar que la presentació es va fer a Sant Gregori, un dels pobles tractats en el llibre. L'extraordinària audiència que va tenir l'acte palesa, per una banda, les simpaties i amistats que la Maruja ha sabut captar al llarg de la seva vida d'estudi, de

treball i de convivència cordial i afectiva; i per altra banda, la vitalitat que avui tenen una bona part dels nostres pobles, exceptuant aquells que per la seva esquerpa geografia i les dificultats de comunicació s'han vist condemnats a la inoperància i al desobliment. Uns anys ençà hauria estat impensable a Sant Gregori omplir de gom a gom una sala com la de la biblioteca per l'acte de presentació d'un llibre. Ni tan sols al poble hi havia biblioteca, ni molts dels serveis amb què ara compta i que semblaven reservats a la capital i a ben poques poblacions importants de les comarques.

Ha estat un encert dividir en dues parts l'estudi de la comarca del Gironès. Amb això s'evita caure en la fàcil temptació de prestar

HISTÒRIA DE GIRONA

Girona i la seva història a l'abast de tothom

La història de Girona
editada per l'Ateneu D'Acció Cultural
en fascicles

A la venda a totes les llibreries de Girona

(Subscripcions ADAC, carrer Nou, 21, 17001 GIRONA, tn.: 213838)

HISTÒRIA DE GIRONA

ADAC